

Ústav dějin umění Akademie věd České republiky, v.v.i.
Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky, v.v.i.

si Vás dovolují pozvat na workshop
pořádaný v rámci programu Strategie AV21 Město jako laboratoř změny

Měšťanská veřejnost diskutuje o umění II: Veřejnost umění ve střední Evropě mezi regionálními a evropskými centry

17.–18. října 2024
v dolním přednáškovém sálu Ústavu pro českou literaturu AV ČR
(Na Florenci 3, Praha 1).

Vernakulární, regionálně ukotvené umění se ve střední Evropě od konce 18. a zvláště v 19. století stalo atributem moderních národních identit utvářených v mnohonárodních státech. Jeho hodnota ovšem byla trvale vymezována nejen ve vztahu k historickým vzorům, ale i k – často vzdáleným – centrům evropského umění. Středoevropská veřejnost 19. století se tak utvářela jak v rámci systémové, národnostní a další diferenciaci, tak i ve srovnatelných vztazích k evropským i regionálním centrům umění (Paříž, Vídeň, Drážďany, Mnichov, Lipsko apod.) a v neposlední řadě i ve vzájemné reflexi (např. v programech „slovanského“ umění mezi jednostranností klasicismu a romantismu Západu, nebo v představách tzv. „malých literatur“ a uměleckého překonávání jejich omezení).

Cílem workshopu je prozkoumat dynamiku umění jako prostředku utváření moderní měšťanské veřejnosti (Reinhart Koselleck, Jürgen Habermas) v charakteristických středoevropských napětích, tj. při formování moderních národů a jejich kulturních symbolů ve vícejazyčném prostředí soudobých středoevropských států, zejména pozdní habsburské monarchie a okolních regionů. V uměleckém prostředí v kontaktu s veřejnou sférou přitom docházelo jak k nacionalizaci, tak i autonomizaci umění. Pro širší postižení této dynamiky se bude workshop komparativně soustředit na dílčí veřejnosti různých umění (Meike

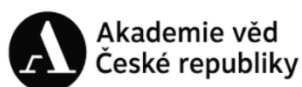
Wagner, Sven Oliver Müller, Eva Kernbauer; srov. též Kristina Kaiserová – Ivan Martinovský), resp. překrývající se prostory a média soudobé diskuse o umění (Werner Faulstich, Werner Telesko), strategie vyjednávání o jeho kapitálu mezi uměleckými centry a národem (Pascale Casanova), v utváření kulturních prostorů a postojů (Carol Duncan, Tony Bennett) či na trhu s uměním (Pierre Bourdieu). Pozornost bude z nadnárodní perspektivy soustředěna k institucionální, tržní a mediální síti vztahů, v nichž se střeoevropské veřejnosti umění v závěru 18. a v 19. století utvářely (škola, učené a umělecké společnosti, muzeum, divadlo, galerie, resp. výstavní síň, koncertní sál, salon, spolek, obchod, zájmová periodika) a k osobnostem prostředníků mezi uměleckou a veřejnou sférou a jejich strategiím (kritik, překladatel, kurátor, nakladatel apod.), které byly z hlediska komunikace zásadní. Jak na sebe diskuse o různých uměních vzájemně působila, ve vztahu k tehdejším evropským, regionálním i lokálním centrům umění, mocenským a obchodním vztahům a rozšiřujícímu se okruhu reálných i modelových příjemců umění? Do jaké míry se vyjednávání o umění vázalo na národní jazyky a společenství, a jak bylo vedeno tradičními náboženskými či stavovskými, státními, tržními či uměleckými mechanismy?

Usilujeme o nadnárodní pohled opřený o perspektivu dějin umění a literatury, kulturní a mediální historie i estetiky, který se zaměří na vysvětlení pozic a vzestupu veřejnosti umění v sociálně a jazykově, resp. národnostně mimořádně diferencované střední Evropě dlouhého 19. století. Zvláštní pozornost přitom chceme věnovat následujícím okruhům:

- veřejnost umění ve střední Evropě v 19. století a její konstrukce v napětích mezi autonomizací a nacionalizací, resp. dalšími heteronomiemi umění;
- evropská, regionální, lokální centra a periferie umění 19. století ve vzájemných vztazích a jejich role při utváření střeoevropské veřejnosti;
- veřejnost divadla, literatury, výtvarného umění a dalších oborů: paralely a rozdíly jejich formování.

Své návrhy na příspěvky s anotací v rozsahu max. 1800 znaků/250 slov pošlete na adresy: dobias@ucl.cas.cz (Dalibor Dobiáš) a machalikova@udu.cas.cz (Pavla Machalíková) do **31. května 2024**. O výběru příspěvků budete vyrozuměni v průběhu června 2024. Počítáme s finálními příspěvky v délce 20 minut. Kolokvium je plánované jako dvoudenní, s mezinárodní účastí. Konferenčními jazyky budou angličtina, případně čeština, slovenština a němčina. Vybrané a následně editované příspěvky plánujeme vydat tiskem.

Workshop se koná s finanční podporou výzkumného programu Strategie AV21 Město jako laboratoř změny a grantových projektů GA ČR Literární kritika v českých zemích v době formování národních kánonů (1806–1858) (GA ČR 23-05437S) a Prostory, objekty, autoři: budování kulturní veřejnosti v českých zemích 1790-1918 (GA ČR 24-12190S).

STRATEGIE AV21

